

[Hauch.]

der, som ogsaa nok skal faa den højtærede Statsminister til at forstaa denne Sag. Et Fald i Obligationskurserne vil selvsagt svække Byggeriet og øge Arbejdsløsheden, som i Forvejen er en Svøbe for Samfundet baade i økonomisk og i anden Henseende. Det er klart, at et Fald i Obligationskurserne vil svække Arbejdsmulighederne her i Landet paa et for hele Beskæftigelsesforholdet meget vigtigt Omraade, der praktisk talt griber ind paa alle Omraader. Et Fald i Obligationskurserne vil give en effektiv Rente af disse Papirer, som meget hurtigt vil fremkalde et uafviseligt Krav om Ophævelse af den gældende Rentelov. Thi at opretholde en Indlaansrente i Banker og Sparekasser paa 3—3½ pCt., naar Renten af Realkreditpapirer ligger ca. 50 pCt. højere eller mere, det lader sig nu engang ikke gøre, i hvert Fald ikke ret længe, medmindre man roligt vil finde sig i, at Provinsbankernes og navnlig Sparekassernes Virksomhed i væsentlig Grad svækkes, ja, i mange Tilfælde maaske fuldstændig ødelægges. Og da man formentlig ikke vil en saadan Udvikling, maa det føre ind i et højere Renteniveau, derom kan der ikke være nogen som helst Tvivl. Naar der var Udsigter til, at Erhvervslivet kunde bære dette højere Renteniveau, var der jo ingen større Ulykke heri, men det tør jeg i alt Fald sige, at for Landbruget som Helhed, der nys er gaaet ind i en haard økonomisk Krisens 5te Aar, findes en saadan Bæreevne i Øjeblikket ikke. Dersom man ser ud over de Muligheder, for saa vidt man overhovedet kan øjne dem, der fremtidig tegner sig for Landbruget med Hensyn til Afsætningen af dets Produkter, saa tør man ikke, selv om man er Optimist, haabe paa, at Landbrugserhvervet uden at komme ud for indgribende Vanskeligheder kan bære den Forøgelse af Gældsbyrden, som en Forhøjelse af Renten er Udtryk for. Derfor knytter der sig ogsaa for Erhvervslivet en betydelig Interesse til dette alvorlige Spørgsmaal om Muligheden af at finde en Vej, hvorved man inden for en rimelig Tid kunde bortfjerne dem af Landbrugsejendommenes Realkreditpapirer, der bærer en højere Rente end 4 pCt. At Vanskelighederne for et saadant Arbejde er store, og at andet, som foregaar og er planlagt her i Landet, kan vanskeliggøre dette, ser jeg meget klart, men man bør i hvert Fald ikke lukke Øjnene for de økonomiske Vanskeligheder, som Erhvervslivet som Helhed og Landbruget i Særdeleshed vil komme ind i, dersom man bliver nødt til at slippe den Rentenedsættelse, som

Rentelovens Vedtagelse har medført, og som blev givet under den bestemte Forudsætning, at den skulde være Indledningen til Gennemførelse af en Konvertering, en Bortfjernelse af de Realkreditpapirer, hvis Rente ligger over 4 pCt. Men nu faar vi se, hvordan Forholdene kan udvikle sig, naar Arbejdet i Udvalget skal begynde.

Hvad selve det foreliggende Lovforslag angaar, skal jeg fatte mig i stor Korthed, bl. a. fordi det næppe kan lette Vilkaarene for et Resultat af Forhandlingerne i Udvalget, at man uddyber de foreliggende Uoverensstemmelser. Det er i det hele taget noget, som ikke letter Rigsdagens Arbejde, at man ved første Behandling af et Lovforslag trækker Linierne saa skarpt op, at det er meget vanskeligt at finde det Grundlag, hvorpaa man paa et senere Tidspunkt skal kunne enes om et positivt Lovgivningsarbejde. Lovforslagets Afsnit I, der handler om Laan til Dækning af Henstandsytelser i Kreditforeninger m. m., kan vi formentlig forhandle os til Rette om. Vi er ganske enige i, at de Folk, der i Tillid til, at Konverteringen blev gennemført, har faaet Henstand med forfaldne Ydelser af deres Laan, maa have en Ordning, hvorved der gennem særlige Foranstaltninger, gennem Henstandslaan skaffes dem Mulighed for en midlertidig Lettelse af deres Gældsbyrde. Det kan naturligvis ogsaa ske derved, at man omskriver Restgælden til ny Hovedstol. Der var Uenighed om visse Enkeltheder under de Forhandlinger, der hidtil har fundet Sted om dette Afsnit, men denne Uenighed kan næppe hindre, at der kan findes en Form, hvorunder Lovforslaget lader sig gennemføre. Jeg finder Anledning til at fremhæve dette, da Spørgsmaalet har givet Anledning til megen Ængstelse, en ret forstaaelig Ængstelse hos en Del af de Landmænd, der særlig kan tale med i denne Forbindelse som dem, der har Skoen paa.

Den Form, hvori man i Afsnit II om Oprettelse af en Renteudligningsfond søger at gennemføre konjunkturbestemte Renter, kan mit Parti ikke tiltræde. Jeg finder, det er rigtigt at gøre udtrykkelig opmærksom herpaa straks, men hermed være ikke sagt, at vi ikke vil medvirke til, at Sagen bliver undersøgt, medvirke til at faa klarlagt, om der her maatte være en Vej frem, idet vi erkender, at Gældsbyrdens Størrelse svinger saa overordentlig meget med Konjunkturvilkaarene for de Erhverv, der har Gæld. Vi er af den Opfattelse, at Sagen, da vi nu har en Realkreditkommission, bør henvises til en hurtig, energisk, indgaaende